

סקר דעת קהל 2026

**השפעת מלחמת ה-7.10.2023
על מצב הקיבוצים**

סקר יוני 2026

מיכל פלגי ואליאט אורחן

ניתוח תשובות מילוליות - חנה גולדמברג

השפעת מלחמת ה-7.10.2023 על מצב הקיבוצים

מיכל פלגי • אליאט אורחן

מבוא

הסקר הנוכחי נערך בפברואר 2026 וכלל נושאים רבים. בחוברת זאת מוצגות השאלות שבחנו את השפעת מלחמת ה-7.10.23 על המרואיינים.

השיבו על הסקר 1963 חברים/ות, מועמדים/ות ותושבים/ות בקיבוץ. בניתוח התשובות לסקר נערכו השוואות לפי:

1. **פינוי מהקיבוץ:** משיבים שהתפנו מקיבוצם (20%) לעומת משיבים שלא התפנו בעקבות ה-7.10.
2. **שתי קבוצות גיל:** "גילאי העבודה" צעירים עד גיל 65 (47%), "גמלאים" מגיל 66 ומעלה (53%).
3. **מין:** גברים (49%), ונשים (51%).
4. **המצב הכלכלי של הקיבוץ:** נתונים אלה הם סובייקטיביים (נמסרו על ידי המשיבים) אך תוקפו בעבר על ידי כלכלנים בתנועה הקיבוצית. נעשתה חלוקה בין משיבים המגדירים את מצבו הכלכלי של קיבוצם כלא טוב (16% - 314 משיבים) לבין אלה המגדירים אותו כבינוני (32% - 630 משיבים) ואלה המגדירים אותו כטוב (52% - 1004 משיבים).
5. **מודל ההתפרנסות של הקיבוץ:** שיתופי (17%), ומתחדש (83%). המידע על שיטת ההתנהלות של הקיבוצים התקבלה מסקר שנערך במכון לחקר הקיבוץ בסוף 2025 ע"י ד"ר ג'ן שלמה וחנה גולדמברג.

ההבדלים לפי גיל, מין, מצב כלכלי ומודל ההתפרנסות המופיעים בסקר הינם מובהקים (ברמת מובהקות של לפחות $p < 0.05$).

בסקר מובאים גם ציטוטים מהערות המשיבים, אין להתייחס למספרם אלא אך ורק למהותם.

בסקר זה מספר נושאים שעסקו בהשפעת מלחמת ה-7.10.23 על המרואיינים:

- א. המידה בה מלחמת ה-7.10.23 פגעה במצב הכלכלי האישי
- ב. מקום העבודה אחרי המלחמה
- ג. פיטורי חברים מעבודתם בגלל שירותם הארוך במילואים
- ד. השפעת המלחמה על המצב האישי בתחומי חיים שונים
- ה. שיעור האובדן והפגיעה של קרובי וחברי המשיבים במהלך המלחמה
- ו. הקיבוץ והחברה הישראלית: הפינוי אחרי ה-7.10.23 למקומות שונים, תדמית הקיבוץ במדינה, שינוי בדעות פוליטיות, מחשבות על עזיבת הארץ
- ז. שינויים במצב המשפחתי בעקבות המלחמה
- ח. אתגרי הקיבוץ בהקשר למלחמה – אמירות של משיבים

תקציר

השפעת מלחמת ה-7.10.2023 על מצב הקיבוצים

פגיעת המלחמה במצב הכלכלי האישי: מרבית המשיבים (72%) נפגעו כלכלית במידה מועטה מהמלחמה ופחות משליש (28%) נפגעו במידה מסוימת ובמידה רבה.

נמצאו הבדלים בפגיעת המלחמה במצבם הכלכלי של משיבים שהתפנו לאלה שלא התפנו. מבין המשיבים שהתפנו 58.5% לא נפגעו כלכלית בעקבות המלחמה ו-18.1% נפגעו במידה רבה. מבין המשיבים שלא התפנו בעקבות המלחמה 75.0% לא נפגעו כלכלית ו-8.1% נפגעו כלכלית במידה רבה.

מקום העבודה אחרי המלחמה: כשני שלישים (66%) מהמשיבים עובדים היום ואחוז דומה (69%) עובד באותו מקום בו עבד לפני ה-7.10.23. כעשירית (11%) עובדים היום במקום אחר בעקבות המלחמה.

פיטורי חברי/ות קיבוץ מעבודתם בגלל שירותם הארוך במילואים: רוב המשיבים (82%) סבורים שבקיבוצם לא פוטרו מעבודתם חברי/חברות קיבוץ עקב שירותם הארוך במילואים ופחות מחמישית (18%) סבורים שהיו מקרים בודדים או יותר ממקרים בודדים של פיטורי חברי/חברות.

השפעת המלחמה על הערכת המצב האישי בתחומי חיים שונים: נבדקה השפעת מלחמת 7.10.2023 על 8 תחומי חיים אישיים: המצב המשפחתי, איכות הקשר הזוגי, איכות הקשר עם הילדים והנכדים, המצב החברתי, הבריאותי, הביטחון האישי לגבי העתיד, הקשר עם מקום העבודה ואיכות בילוי הזמן הפנוי.

בין מחצית המשיבים לשלושה רבעים מהם מציינים שהמצב האישי בתחומי חיים שונים נשאר אותו דבר אחרי המלחמה. התחום בו שיעור המשיבים הנמוך ביותר ציין שמצבו לא השתנה הוא הביטחון האישי לגבי העתיד (45%) והתחום בו שיעור המשיבים הגבוה ביותר ציין שהוא לא השתנה הוא המצב החברתי האישי (73%).

נמצאו הבדלים בין משיבים שהתפנו לאלה שלא התפנו בשמונת תחומי החיים שנבחנו. בכל התחומים מצבם האישי של שיעור גדול יותר מבין המפונים ניזוק מאשר מבין אלה שלא פונו. ההבדל הגדול ביותר בין המשיבים שפנו לבין אלה שלא פונו הוא במצב הבריאותי. מבין המפונים 57% מציינים שמצבם הבריאותי ניזוק כתוצאה מהמלחמה בהשוואה ל-36% מבין אלה שלא פונו.

נמצאו הבדלים מובהקים בין המינים בשישה תחומי חיים: בכולם שיעור הגברים שמצבם השתפר בעקבות המלחמה גדול מזה של הנשים. ההבדל הגדול ביותר בין הנשים לגברים נמצא בשיעור הנשים (48%) המציינות שמצבן הבריאותי ניזוק לעומת שיעור הגברים (32%) שציינו זאת וכן בנושא הביטחון האישי לגבי העתיד (57% נשים ציינו שמצבן ניזוק לעומת 41% מהגברים).

שיעור גבוה יותר מהגמלאים מאשר מגילאי העבודה מציין שמצבו האישי נשאר ללא שינוי לאחר המלחמה ב-7.10.23 ושיעור גבוה יותר של גילאי העבודה מציין שמצבו השתפר לאחר המלחמה. בכל התחומים שיעור גילאי העבודה שמצבם ניזוק כתוצאה מהמלחמה גדול יותר מזה של הגמלאים.

בכל תחומי החיים שנבדקו אחוז גדול יותר של משיבים מקיבוצים שמצבם הכלכלי לא טוב מאשר מקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב ציין שמצבו האישי ניזוק.

שיעור גבוה יותר של משיבים מקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב בהשוואה למשיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב מציינים שהמלחמה לא השפיעה על תחומי חייהם: הפערים הגדולים ביותר הם לגבי המצב הבריאותי ולגבי הביטחון האישי לגבי העתיד.

באיכות הקשר הזוגי והקשר עם הילדים והנכדים הפערים בין הקיבוצים החזקים והחלשים הוא נמוך מאד ובתחומים האחרים הפער הוא של כ-12% בין הקיבוצים החזקים כלכלית לבין החלשים כלכלית.

אך בכל התחומים בקיבוצים החזקים כלכלית אחוז הסבורים שמצבם לא השתנה גבוה יותר מאשר בחלשים כלכלית. אחוז המציינים שמצבם האישי בכל התחומים ניזוק אחרי המלחמה גבוה יותר בקיבוצים החלשים מאשר בחזקים.

אובדן או פגיעה של מקורבים במלחמת ה-7.10.2023 : כחמישית מהמשיבים (22%) איבדו במלחמה חבר/ה טובים ושיעור דומה (18%) מציין שחבר/ה טוב/ה שלהם נפצע/ה במלחמה. קצת פחות מעשירית (7%) מהמשיבים ציינו שהם איבדו בן/בת משפחה ושיעור זהה של משיבים מציין שבן/בת משפחה שלהם נפצע/ה במלחמה.

נמצאו הבדלים בין משיבים שהתפנו לבין אלה שלא התפנו לגבי אובדן ופגיעה של חבר/חברה טובים. יותר משיבים שהתפנו מאשר אלה שלא התפנו מציינים שאיבדו חבר/חברה במלחמה. 34% מבין המפונים איבדו חבר/חברה טובים במלחמה לעומת 20% מבין אלה שלא התפנו. כמוכן, 29.3% מבין המשיבים שהתפנו לעומת 16.2% מבין אלה שלא התפנו מציינים שחבר/חברה טובים שלהם נפצעו במהלך המלחמה.

פינוי הקיבוץ : בקיבוצים במצב כלכלי טוב שיעור גבוה יותר מהמשיבים התפנו בהשוואה לקיבוצים במצב כלכלי בינוני ולא טוב.

תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית : כמחצית המשיבים (47%) סבורים שהתדמית של הקיבוץ בחברה הישראלית לא השתנתה בעקבות ה-7.10 ולמעלה משליש (39%) סבורים שהיא השתנתה לטובה. 14% סבורים שהשינוי היה לרעה. בקיבוצים חזקים כלכלית התדמית המצטיירת בעיני המשיבים הינה יותר חיובית מאשר בקיבוצים חלשים כלכלית. 43% ממשיבי הקיבוצים החזקים סבורים שהתדמית השתנתה לטובה לעומת 29% ממשיבי הקיבוצים החלשים כלכלית, ו-39% מהבינוניים כלכלית.

שינויים בדעות הפוליטיות : שני שלישים 68% מהמשיבים מציינים שדעותיהם הפוליטיות לא השתנו כתוצאה מאירועי ה-7.10 וכרבע, 23%, מציינים שהן הפכו ליותר ימניות, ו-10% מציינים שהן הפכו ליותר שמאליות.

נמצאו הבדלים בין משיבים שהתפנו לבין אלה שלא התפנו : רבים יותר המשיבים שהתפנו (29%) מאשר משיבים שלא התפנו (21%) ציינו שדעתם הפוליטית הפכה ליותר ימנית. דעתם של 63% מבין המפונים לעומת 69% מבין אלה שלא פונו לא השתנתה.

עזיבת הארץ : רוב המשיבים (87%) אינם מתכוונים לעזוב את הארץ. 2% מהמשיבים חושבים לעזוב את הארץ ועוד 11% מתלבטים. בקיבוצים במצב כלכלי טוב רבים יותר מאשר בקיבוצים האחרים לא מתכוונים לעזוב את הארץ – 91% לעומת 78% בקיבוצים חלשים כלכלית ו-87% בקיבוצים שמצבם הכלכלי בינוני.

המצב המשפחתי של המשיבים לפני המלחמה : התפלגות המצב המשפחתי ב-2026 לא השתנתה בצורה משמעותית מאז 2011. בשנה 2018 שעור הנשואים היה מעט גבוה יותר. ב-2026 הנתונים מראים 74% בקבוצת הנשואים/ות ו-26% בקבוצת הבודדים הכוללת רווקים, גרושים, אלמנים ופרודים.

שינוי הסטאטוס המשפחתי בעקבות המלחמה : שיעור קטן ממשיבי הסקר, 3.2%, מציין שהסטאטוס המשפחתי שלו השתנה בעקבות משבר 7.10. לגבי מרבית המשיבים הסטאטוס המשפחתי לא השתנה.

רבים הבודדים (הכוללים גרושים, פרודים, אלמנים ורווקים) (4.9%) מהנשואים (2.5%) אשר הסטאטוס המשפחתי שלהם השתנה אחרי המלחמה.

3.8% מגילאי העבודה לעומת 2.3% מבין הגמלאים מציינים שמצבם המשפחתי השתנה בעקבות המלחמה.

* * * * *

השפעת מלחמת ה-7.10.23 על המרואיינים

בסקר זה נבדקה השפעת המלחמה על תחומי חיים שונים של המשיבים שהתפנו בעת המלחמה לבין אלה שלא התפנו.

לוח 1: פינוי מהקיבוץ בעקבות המלחמה ב-7.10.23 (באחוזים)

האם התפנית ב-7.10 או מאוחר יותר	כן	לא	סה"כ
	20	80	100 (1906)

על השאלות כ-1906 משיבים

חמישית (20%) מהמשיבים התפנו בעקבות ה-7.10 למקומות אחרים.

אין הבדלים בין המינים ואין הבדלים בין קבוצות הגיל בשאלה זאת.

פינוי הקיבוץ אחרי המלחמה ב-7.10.23 - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח הבא מוצגים הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה לגבי הפינוי למקום אחר במהלך המלחמה.

לוח 2: פינוי מהקיבוץ בעקבות המלחמה ב-7.10.23 - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה (באחוזים)

התפנו בעקבות המלחמה

מצב כלכלי ↓	כן	לא	סה"כ
לא טוב	19	81	100
בינוני	15	85	100
טוב	23	77	100

ענו על השאלות כ-1900 משיבים

בקיבוצים במצב כלכלי טוב שיעור גבוה יותר מהמשיבים התפנו (23%) בהשוואה לקיבוצים במצב כלכלי בינוני (15% התפנו) ולא טוב (19% התפנו). בקיבוצים במצב כלכלי בינוני ולא טוב רבים יותר לא התפנו (81%-85% בהתאמה) בהשוואה ל-77% בקיבוצים במצב כלכלי טוב.

הבדלים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מקיבוצים המתנהלים במודל התפרנסות שונה.

דברים בפי אומרים

להלן מספר ציטוטים המתייחסים לחזרה מהפינוי לקיבוץ. הציטטות מציגות את דעת המשיבים ואין להתייחס לכמות הערות אלא למהותן בלבד.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות על החזרה מהפינוי:

- ❖ כרגע לדעתי צריך להחזיר את תושבי הקיבוץ לסוג של שפיות ונתינת בטחון אישי וחברתי לאחר הפינוי וכל מה שעבר עלינו ועל שכנינו ב-7.10
- ❖ בניית החברה מחדש אחרי הפינוי, שיפור חזות הקבוץ, שיפור המצב הכלכלי
- ❖ לחזור לעצמם אחרי החזרה מהפינוי, לצמוח דמוגרפית, להתבסס כלכלית, לחזק את האחיזה כישוב סמוך גדר, לחזק את הלכידות החברתית
- ❖ לשקם את הקיבוץ לאחר הפינוי, לבנות מחדש את מערכת החינוך, לחזק הדאגה והחוסן של החברים בקיבוץ בפרט של הגיל השלישי, להחזיר את האמון של התושבים בצבא.

המצב בתחום הכלכלי האישי

הלוח הבא מציג את המידה בה מלחמת ה-7.10.23 פגעה במצב הכלכלי האישי.

לוח 3: המידה בה מלחמת ה-7.10.23 פגעה במצב הכלכלי האישי (באחוזים)

סה"כ	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה
100	10	18	72

ענו על השאלה 1941 מרואיינים

כשלושה רבעים (72%) מהמשיבים נפגעו כלכלית במידה מועטה בלבד מהמלחמה. פחות משליש (28%) נפגעו במידה בינונית ובמידה רבה.

הבדלים בין משיבים שהתפנו בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לבין אלה שלא התפנו

נמצאו הבדלים בפגיעת המלחמה במצבם הכלכלי של משיבים שהתפנו לאלה שלא התפנו. מבין המשיבים שהתפנו 58.5% לא נפגעו כלכלית בעקבות המלחמה ו-18.1% נפגעו במידה רבה. מבין המשיבים שלא התפנו בעקבות המלחמה 75.0% לא נפגעו כלכלית ו-8.1% נפגעו כלכלית במידה רבה.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים בפגיעת מלחמת ה-7.10.23 במצבם הכלכלי של המשיבים.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נמצאו הבדלים בין שתי קבוצות הגיל לגבי הפגיעה הכלכלית מהמלחמה ב-7.10.23: 78% מהגמלאים נפגעו כלכלית במידה מועטה או בכלל לא לעומת 66% מגילאי העבודה. 22% מהגמלאים ו-34% מגילאי העבודה נפגעו במידה בינונית או רבה.

פגיעת מלחמת ה-7.10.23 במצב הכלכלי האישי - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

הלוח הבא מציג הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה ביחס לפגיעת המלחמה במצב הכלכלי האישי שלהם:

לוח 4: פגיעת המלחמה במצב הכלכלי האישי לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

מצב כלכלי ↓	פגיעת המלחמה במצב הכלכלי האישי			סה"כ
	במידה מועטה	במידה בינונית	במידה רבה	
לא טוב	57	21	22	100
בינוני	71	19	10	100
טוב	77	16	7	100

ענו 1930 מרואיינים

בקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב שיעור גדול יותר (77%) של משיבים בהשוואה לקיבוצים במצב כלכלי לא טוב (57%) מציינים שרמת הפגיעה של המלחמה במצבם הכלכלי מועטה. בקיבוצים החלשים כלכלית 22% מהמשיבים מציינים שהפגיעה הכלכלית רבה לעומת 7% בקיבוצים במצב כלכלי טוב.

פגיעת המלחמה במצב הכלכלי האישי לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין משיבים משני מודלים של התפרנסות: שיתופי ומתחדש.

מקום העבודה אחרי המלחמה

בלוח הבא מוצגות תשובות לשאלות העוסקות במצב התעסוקתי ובמקום עבודתם של המשיבים.

לוח 5: מצב תעסוקתי ושינוי במקום העבודה (באחוזים)

סה"כ	לא	כן	
100	34	66	עובד/ת כיום
100	31	69	האם עבודתך היא במקום בו עבדת לפני ה-7.10.23
100	89	11	אם הינך עובד/ת במקום אחר, האם זה בעקבות ה-7.10.23

ענו בשאלה ראשונה 1909 משיבים, שאלה שניה 1467 משיבים, שלישית 1102 משיבים.

כשני שלישים (66%) מהמשיבים לסקר עובדים היום ואחוז דומה (69%) עובד באותו מקום בו עבד לפני ה-7.10.23. כעשירית (11%) מהמשיבים עובדים היום במקום אחר בעקבות ה-7.10.23.

הבדלים בין משיבים שהתפנו בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לבין אלה שלא התפנו

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין משיבים שהתפנו לבין אלה שלא התפנו בשאלות על העבודה.

הבדלים בין המינים

רבים הגברים (69%) מהנשים (64%) העובדים היום. לא נמצאו הבדלים בין המינים בשיעור העובדים במקום בו עבדו לפני המלחמה וגם לא נמצאו הבדלים לגבי שינוי מקום העבודה בעקבות המלחמה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נבחנו הבדלים בין 2 קבוצות הגיל: "גילאי עבודה" (21-65), ו"גמלאים" (+66) לגבי מצבם ביחס למקום העבודה אחרי המלחמה של ה-7.10.23. נמצאו הבדלים בין קבוצות הגיל בשלושת השאלות על העבודה ובכולן מצב גילאי העבודה השתנה יותר מזה של קבוצת הגמלאים.

רבים המשיבים בגילאי העבודה (94%) מהגמלאים (42%) העובדים היום. שלושה רבעים מגילאי העבודה עובדים במקום שעבדו בו לפני ה-7.10.23 לעומת כשני שלישים מהגמלאים אשר עובדים באותו מקום בו עבדו לפני המלחמה. מקום עבודתם של 4% מהגמלאים השתנה בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לעומת 16% מגילאי העבודה שמקום עבודתם השתנה.

מקום העבודה אחרי המלחמה ב-7.10.23 - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

הלוח הבא מציג הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה ביחס לשינוי מקום העבודה בעקבות המלחמה.

לוח 6: שינוי מקום העבודה בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

סה"כ	לא השתנה מקום העבודה	השתנה מקום העבודה	אם הינך עובד/ת במקום אחר, האם זה בעקבות ה-7.10.23	
100	83	17	לא טוב	מצבו הכלכלי של הקיבוץ
100	90	10	בינוני	
100	91	9	טוב	

השיבו בשאלה זו 1096 משיבים

יותר משיבים מקיבוצים במצב כלכלי טוב ובינוני (91%-ו 90% בהתאמה) מאשר מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב (83%) ציינו שלא השתנה מקום עבודתם בעקבות מלחמת ה-7.10.23. לא נמצאו הבדלים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה בשאלות: האם את/ה עובד/ת כיום ואם כן האם זה במקום בו עבדת לפני המלחמה.

מקום העבודה לפי מודל ההתפרנסות

לא נמצאו הבדלים בין משיבים משני המודלים של ההתפרנסות בשלושת השאלות המתייחסות לעבודה אחרי המלחמה.

פיטורי חברים מעבודתם בגלל שירותם הארוך במילואים

בלוח זה נבדק האם חברי/חברות הקיבוצים פוטרו מעבודתם בגלל שירותם הארוך במילואים.

לוח 7: פיטורי חברי/חברות קיבוץ מעבודתם בעקבות המלחמה (באחוזים)

לא קיים	יש מקרים בודדים	יש יותר ממקרים בודדים	סה"כ
82	15	3	100

ע

נו על השאלה 1776 משיבים

רוב המשיבים (82%) סבורים שבקיבוצם לא פוטרו מעבודתם חברי/חברות קיבוץ עקב שירותם הארוך במילואים. כשישית ציינו שיש בקיבוצם מקרים בודדים כאלה (15%)

הבדלים בין משיבים שהתפנו בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לבין אלה שלא התפנו

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין משיבים שהתפנו לבין אלה שלא התפנו בשאלה על פיטורי חברים/חברות מעבודתם בעקבות המלחמה.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים בפיטורין של חברים/ות מעבודתם בעקבות המלחמה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

פיטורי חברים מעבודתם בגלל שירותם הארוך במילואים : אחוז גבוה יותר מהגמלאים (87%) מאשר גילאי העבודה (78%) ציין שלא היו פיטורין בקיבוצם עקב השירות הארוך במילואים. 19% מגילאי העבודה לעומת 10% מהגמלאים ציינו שקיימים יותר ממקרים בודדים של פיטורין.

פיטורין בעקבות המלחמה - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח זה מוצגת השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה לגבי פיטורין מעבודה בעקבות המלחמה.

לוח 8: פיטורי חברים מעבודתם עקב השירות במילואים - לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

פיטורין עקב שירות מילואים ארוך				מצב כלכלי ↓
סה"כ	יש יותר ממקרים בודדים	יש מקרים בודדים	לא קיים	
100	7	22	71	לא טוב
100	3	15	82	בינוני
100	2	13	85	טוב

ענו על שאלה זו 1769 משיבים

פחות משיבים (71%) בקיבוצים החלשים כלכלית מאשר בקיבוצים החזקים כלכלית (85%) מציינים שלא היו פיטורי חברים מעבודה עקב שירותם הארוך במילואים.

לוח 9: פיטורי חברים מעבודתם עקב שירות ארוך במילואים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

מודל הקיבוץ	פיטורין עקב שירות מילואים ארוך			סה"כ
	לא קיים	יש מקרים בודדים	יש יותר ממקרים בודדים	
שיתופי	89	9	2	100
מתחדש	81	16	3	100

השיבו 1631 משיבים

בקיבוצים השיתופיים אחוז גבוה יותר (89%) של משיבים סבור שתופעת פיטורי חברים/ות עקב שירות מילואים ארוך איננה קיימת בהשוואה לקיבוצים המתחדשים (81%). כעשירית (9%) מהמשיבים בקיבוצים השיתופיים וכחמישית (19%) מהמשיבים בקיבוצים המתחדשים סבורים שקיימים מקרים בודדים או יותר של פיטורי חברים עקב המלחמה.

השפעת המלחמה על המצב האישי בתחומי חיים שונים

בלוח זה נבדקה השפעת המלחמה על תחומי החיים המשפחתיים והחברתיים של המשיבים.

לוח 10: המצב האישי בתחומי חיים שונים בעקבות מלחמת ה-7.10.23 (באחוזים)

תחומי החיים:	המצב האישי			סה"כ
	ניזוק	נשאר אותו דבר	השתפר	
המצב המשפחתי שלך	22	69	9	100
איכות הקשר הזוגי שלך	15	65	20	100
איכות הקשר עם הילדים והנכדים	10	56	34	100
המצב החברתי שלך	16	73	11	100
המצב הבריאותי שלך	40	57	3	100
הביטחון האישי לגבי עתידך	49	45	6	100
הקשר עם מקום עבודתך	18	64	18	100
איכות בילוי הזמן הפנוי	33	52	15	100

ענו על שאלות אלו כ-1900 מרואיינים

בין מחצית המשיבים לשלושה רבעים מציינים שמצבם האישי בתחומי חיים שונים נשאר אותו דבר אחרי המלחמה. התחום בו שיעור המשיבים הנמוך ביותר ציין שהוא לא השתנה הוא הביטחון האישי לגבי העתיד (45%) והתחום בו שיעור המשיבים הגבוה ביותר ציין שהוא לא השתנה הוא המצב החברתי האישי (73%).

הבדלים בין משיבים שהתפנו בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לבין אלה שלא התפנו

נמצאו הבדלים מובהקים בפגיעת המלחמה במצבם האישי של משיבים שהתפנו לאלה שלא התפנו בשמונה תחומים שנבחנו.

לוח 11: המצב האישי לאחר מלחמת ה-7.10.23 של משיבים שהתפנו לאלה שלא התפנו: (באחוזים)

המצב האישי							
לא התפנו				התפנו			
ניזוק	לא השתנה	השתפר	סה"כ	ניזוק	לא השתנה	השתפר	סה"כ
המצב המשפחתי	33	53	14	100	20	72	8
איכות הקשר הזוגי שלך	24	52	24	100	13	68	19
איכות הקשר עם הילדים והנכדים שלך	18	41	41	100	9	59	32
המצב החברתי שלך	28	56	16	100	13	78	9
המצב הבריאותי שלך	57	40	3	100	36	61	3
הביטחון האישי לגבי עתידך	57	36	7	100	47	47	6
הקשר עם מקום עבודתך	31	48	21	100	15	67	18
איכות בילוי הזמן הפנוי	37	40	23	100	32	55	13

ענו על שאלות אלו כ- 1900 מרואיינים

מהלוח ניתן לראות שקיימים הבדלים מובהקים בין משיבים שהתפנו לאלה שלא התפנו בשמונה תחומי החיים שנבחנו. בכל התחומים מצבם האישי של שיעור גדול יותר מבין המפונים מאשר מבין אלה שלא פונו ניזוק.

ההבדל הגדול ביותר בין המשיבים שפנו לבין אלה שלא פונו הוא במצב הבריאותי. מבין המפונים 57% מציינים שמצבם הבריאותי ניזוק כתוצאה מהמלחמה בהשוואה ל-36% מבין אלה שלא פונו.

הבדלים בין המינים

הלוח הבא מציג הבדלים מובהקים בין גברים לנשים בתחומי החיים השונים לאחר המלחמה.

לוח 12: המצב האישי לאחר מלחמת ה-7.10.23 לפי מין: (באחוזים)

המצב האישי לפי מין							
נשים				גברים			
ניזוק	לא השתנה	השתפר	סה"כ	ניזוק	לא השתנה	השתפר	סה"כ
איכות הקשר הזוגי שלך	15	62	23	100	15	68	17
איכות הקשר עם הילדים והנכדים שלך	10	53	37	100	11	58	31
המצב הבריאותי שלך	32	63	5	100	48	50	2
הביטחון האישי לגבי עתידך	41	51	8	100	57	40	3
הקשר עם מקום עבודתך	18	61	21	100	17	67	16
איכות בילוי הזמן הפנוי	29	56	15	100	37	48	15

ענו על שאלות אלו כ- 1900 מרואיינים

מהלוח ניתן לראות שקיימים הבדלים מובהקים בין המינים בשישה תחומי חיים ובכולם שיעור הגברים שמצבם השתפר בעקבות המלחמה גבוה מזה של הנשים. ההבדל הגדול ביותר בין הנשים לגברים נמצא בשיעור הנשים (48%) המציינות שמצבן הבריאותי ניזוק לעומת שיעור הגברים (32%) שציינו זאת וכן בנושא הביטחון האישי לגבי העתיד (57% נשים ציינו שמצבן ניזוק לעומת 41% מהגברים).

הבדלים בין קבוצות הגיל

נבחנו הבדלים בין 2 קבוצות הגיל: "גילאי עבודה" (21-65), ו"גמלאים" (+66) לגבי הערכתן את מצבם האישי לאחר המלחמה ב-7.10.23 ונמצאו מובהקים בשמונה תחומי חיים.

לוח 13: המצב האישי אחרי המלחמה ב-7.10.23 לפי קבוצות הגיל: (באחוזים)

קבוצת הגיל								
66 ומעלה				עד 65				
סה"כ	השתפר	לא השתנה	ניזוק	סה"כ	השתפר	לא השתנה	ניזוק	תחומי החיים :
100	7	76	17	100	10	62	28	המצב המשפחתי שלך
100	20	72	8	100	20	59	21	איכות הקשר הזוגי שלך
100	37	56	7	100	29	57	14	איכות הקשר עם הילדים והנכדים שלך
100	10	80	10	100	10	69	21	המצב החברתי שלך
100	4	64	32	100	2	50	48	המצב הבריאותי שלך
100	7	56	37	100	5	34	61	הביטחון האישי לגבי עתידך
100	17	72	11	100	20	58	22	הקשר עם מקום עבודתך
100	16	59	25	100	14	46	40	איכות בילוי הזמן הפנוי

ענו על שאלות אלו כ-1900 מרואיינים

אחוז גבוה יותר מהגמלאים מאשר מגילאי העבודה מציין שמצבם האישי נשאר ללא שינוי לאחר המלחמה ב-7.10.23 ואחוז גבוה יותר של גילאי העבודה מציין שמצבם השתפר לאחר המלחמה. בכל התחומים שיעור גילאי העבודה שמצבם ניזוק כתוצאה מהמלחמה גבוה יותר מזה של הגמלאים. התחומים שניזוקו יותר מאחרים ובהם ישנו גם הפער הגדול ביותר בין שתי קבוצות הגיל הם: הביטחון האישי לגבי העתיד (בגילאי העבודה 61% ציינו שמצבם ניזוק ובקרב הגמלאים 37% ציינו זאת) והמצב הבריאותי האישי (בגילאי העבודה 48% ציינו שמצבם ניזוק ובקרב הגמלאים 32% ציינו זאת).

המצב האישי אחרי המלחמה ב-7.10.23 לפי המצב הכלכלי של הקיבוץ

בלוח הבא מוצגים הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה בתחומי חיים אישיים לאחר המלחמה.

לוח 14: המצב האישי אחרי המלחמה ב-7.10.23 לפי מצבו הכלכלי של הקיבוץ (באחוזים)

המצב האישי				מצב כלכלי ↓	תחומי חיים בקיבוץ:
סה"כ	השתפר	לא השתנה	ניזוק		
100	8	59	33	לא טוב	1. המצב המשפחתי שלך
100	7	70	23	בינוני	
100	10	71	19	טוב	
100	16	61	23	לא טוב	2. איכות הקשר הזוגי שלך
100	18	65	17	בינוני	
100	23	65	12	טוב	
100	32	51	17	לא טוב	3. איכות הקשר עם הילדים והנכדים שלך
100	32	57	11	בינוני	
100	35	57	8	טוב	
100	8	64	28	לא טוב	4. המצב החברתי שלך
100	9	75	16	בינוני	
100	12	76	12	טוב	
100	3	45	52	לא טוב	5. המצב הבריאותי שלך
100	2	55	43	בינוני	
100	4	61	35	טוב	
100	4	33	63	לא טוב	6. הביטחון האישי לגבי עתידך
100	3	47	50	בינוני	
100	8	48	44	טוב	
100	14	56	30	לא טוב	7. הקשר עם מקום עבודתך
100	19	63	18	בינוני	
100	19	67	14	טוב	
100	12	42	46	לא טוב	8. איכות הבילוי בזמן הפנוי
100	13	54	33	בינוני	
100	18	54	28	טוב	

שאלות אלו כ-1930 משיבים

בכל תחומי החיים שנבדקו אחוז גדול יותר של משיבים מקיבוצים שמצבם הכלכלי לא טוב מאשר מקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב ציין שמצבם האישי ניזוק.

שיעור גבוה יותר של משיבים מקיבוצים שמצבם הכלכלי טוב בהשוואה למשיבים מקיבוצים במצב כלכלי לא טוב מציינים שהמלחמה לא הביאה לשינוי בתחומי חייהם.

הפערים הגדולים ביותר נמצאו בשני תחומים: א. המצב הבריאותי - 61% בקיבוצים החזקים כלכלית מציינים שמצבם לא השתנה לעומת 45% בקיבוצים החלשים כלכלית ב. הביטחון האישי לגבי העתיד 48% בקיבוצים החזקים כלכלית מציינים שמצבם לא השתנה לעומת 33% בחלשים.

אחוז המציינים שמצבם האישי ניזוק אחרי המלחמה גבוה יותר בקיבוצים החלשים מאשר בחזקים.

שלושה תחומים נפגעו במיוחד: א. הביטחון האישי לגבי העתיד - 63% משיבים מהקיבוצים החלשים כלכלית לעומת 44% מהחזקים ציינו שתחום זה ניזוק. ב. המצב בריאותי שלך: 52% ממשיבי הקיבוצים החלשים כלכלית לעומת 35% מהחזקים ציינו שמצבם ניזוק. ג. איכות הבילוי בזמן הפנוי - 46% מהמשיבים בקיבוצים החלשים כלכלית ציינו שמצבם האישי ניזוק בתחום זה לעומת 28% מהקיבוצים החזקים כלכלית.

בכל התחומים האחרים המגמה באותו כיוון אך הפערים קטנים יותר.

המצב האישי אחרי המלחמה ב-7.10.23 לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לא נמצאו הבדלים בין משיבים משני המודלים של ההתפרנסות בכל 8 תחומי החיים שנבחנו.

השפעת המלחמה על אובדן ופגיעה של קרובים אליך

בלוחות הבאים מוצגים שיעורי האובדן והפגיעה של קרובי וחברי המשיבים במהלך המלחמה.

לוח 15: האם במהלך אירועי ה-7.10 איבדת או נפצעו קרובים אליך (באחוזים)

איבדת קרובים אליך	כן	לא	סה"כ
בן/בת משפחה שלך	7	93	100% (1895)
חבר/ה טוב/ה שלך	22	78	100% (1900)
נפצעו קרובים אליך	כן	לא	סה"כ
בן/בת משפחה שלך	7	93	100% (1891)
חבר/ה טוב/ה שלך	18	82	100% (1895)

כחמישית מהמשיבים (22%) איבדו במלחמה חבר/ה טובים ושיעור דומה (18%) מציין שחבר/ה טוב/ה שלהם נפצעו במלחמה. קצת פחות מעשירית (7%) מהמשיבים ציינו שהם איבדו בן/בת משפחה ושיעור זהה של משיבים מציין שבן/בת משפחה שלהם נפצעו במלחמה.

הבדלים בין משיבים שהתפנו בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לבין אלה שלא התפנו

נמצאו הבדלים בין משיבים שהתפנו בעקבות המלחמה לבין אלה שלא התפנו לגבי אובדן ופגיעה של חבר/חברה טובים. יותר משיבים שהתפנו מאשר אלה שלא התפנו מציינים שאיבדו חבר/חברה במלחמה. 34% מבין המפונים איבדו חבר/חברה טובים במלחמה לעומת 20% מבין אלה שלא התפנו. כמוכן, 29.3% מבין המשיבים שהתפנו לעומת 16.2% מבין אלה שלא התפנו מציינים שחבר/חברה טובים שלהם נפצעו במהלך המלחמה.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים לגבי שכול או פגיעה של בן/בת משפחה של המשיבים.

נמצאו הבדלים מובהקים בין המינים לגבי פציעתם של אנשים הקרובים אליהם. כך, רבים הגברים (26%) מהנשים (20%) שאיבדו חבר/ה הקרובים אליהם וגם רבים הגברים מהנשים שנפצעו להם חבר/ה הקרובים אליהם (23% ו-15% בהתאמה).

הבדלים בין קבוצות הגיל

לא נמצאו הבדלים בין קבוצות הגיל לגבי אובדן או פגיעה של בן/בת משפחה ואובדן של חבר/ה הקרובים אליהם.

נמצא הבדל בין גילאי העבודה לבין הגמלאים לגבי פציעה של חברה טובים. נמצא שבקבוצת גילאי העבודה רבים המצוינים שנפצעו חברים/ות קרובים אליהם לעומת קבוצת הגמלאים (21% לעומת 17% בהתאמה).

הבדלים בהשפעת המלחמה על אובדן ופציעה של הקרובים אליך - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה

לא נמצאו הבדלים בשיעור המשיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה שאיבדו ו/או נפצעו להם בני משפחה או חברים קרובים אליהם.

הבדלים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ שאיבדו ו/או נפצעו להם בני משפחה או חברים קרובים אליהם.

הקיבוץ והחברה הישראלית

השאלות הבאות עוסקות בקשר שבין הקיבוץ לחברה הישראלית מכמה היבטים: תדמית הקיבוץ, דעות פוליטיות, עזיבת הארץ.

תפיסת תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית

לוח 16: האם לדעתך תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית השתנתה בעקבות 7.10.23 (באחוזים)

תדמית הקיבוץ			
השתנתה לרעה	לא השתנתה	השתנתה לטובה	סה"כ
14	47	39	100

ענו על השאלה 1932 מרואיינים

כמחצית המשיבים (47%) סבורים שהתדמית של הקיבוץ בחברה הישראלית לא השתנתה בעקבות ה-7.10 ולמעלה משליש (39%) סבורים שהיא השתנתה לטובה. 14% סבורים שהשינוי היה לרעה.

הבדלים בין משיבים שהתפנו בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לבין אלה שלא התפנו

לא נמצאו הבדלים מובהקים בתפיסת שתי קבוצות המשיבים באשר לשינויים בתדמית הקיבוץ בחברה הישראלית.

הבדלים בין המינים

נמצאו הבדלים בין המינים: רבות הנשים (42%) מהגברים (37%) שסבורות שתדמית הקיבוץ בחברה הישראלית השתנתה לטובה בעקבות 7.10.23. רבים הגברים 16% מהנשים 12% שסבורים שהתדמית השתנתה לרעה.

הבדלים בין קבוצות הגיל

אין הבדלים מובהקים בין קבוצות הגיל.

תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית השתנתה בעקבות 7.10.23 - לפי מצב כלכלי שונה

בלוח הבא מוצגים הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה לגבי תדמית הקיבוץ בעקבות המלחמה.

לוח 17: האם תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית השתנתה בעקבות ה-7.10.23 - השוואה בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה (באחוזים)

מצב כלכלי ↓	תדמית הקיבוץ			סה"כ
	השתנתה לרעה	לא השתנתה	השתנתה לטובה	
לא טוב	22	49	29	100
בינוני	13	48	39	100
טוב	12	45	43	100

ענו על שאלה זו 1920 משיבים

בקיבוצים חזקים כלכלית יותר משיבים מאשר בקיבוצים חלשים כלכלית סבורים שתדמית הקיבוץ השתנתה לטובה. 43% ממשיבי הקיבוצים החזקים סבורים שהתדמית השתנתה לטובה לעומת 29% ממשיבי הקיבוצים החלשים כלכלית. בקיבוצים החלשים כלכלית יש רבים יותר הסבורים שהיא השתנתה לרעה, 22% לעומת 12% בחזקים כלכלית.

הבדלים בין קיבוצים לפי מודל ההתפרנסות

לוח 18: האם תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית השתנתה בעקבות המלחמה ב-7.10.23 - השוואה לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ (באחוזים)

מודל התפרנסות	תדמית הקיבוץ			סה"כ
	השתנתה לרעה	לא השתנתה	השתנתה לטובה	
שיתופי	15	39	46	100
מתחדש	14	47	39	100

ענו על שאלה זו 1741 משיבים

המשיבים בקיבוצים השיתופיים סבורים שהתדמית של הקיבוצים השתנתה לטובה בשיעור גבוה יותר (46%) מאשר בקיבוצים המתחדשים (39%). כמו כן, יותר משיבים בקיבוצים המתחדשים (47%) מאשר בשיתופיים (39%) סבורים שהתדמית לא השתנתה.

דברים בפי אומרים

להלן מספר ציטוטים המתייחסים למצב המדינה לאחר המלחמה. הציטוטים ממחישות את דעת המשיבים לנושא ואין להתייחס לכמות הערות אלא למהותן בלבד.

אתגרי הקיבוץ ב-5 השנים הבאות על מצב המדינה:

- ❖ להתמודד עם המצב הפוליטי והחברתי במדינה.
- ❖ לקחת חלק פעיל בשינוי פני המדינה
- ❖ עזרה ומעורבות חברתית בנעשה במדינה
- ❖ לשוב להיות מנהיגות במדינה בהתיישבות ובטחון וכלכלית
- ❖ לסנן את בעיות המדינה ולמנוע מהן לחדור לקיבוץ
- ❖ מקסימום עצמאות ומינימום תלות במדינה. לדאוג לכלי נשק שיהיו בתוך הקיבוץ

- ❖ להיות מעורבים בחברה הכללית ולתרום למציאת פתרון שכל אזרח יוכל לתרום למדינה
- ❖ להיות חברה טובה הגונה וערכית לחברה, לתרום למדינה ולהיות במרכז העשייה החברתית
- ❖ לעשות הכל כדי להחזיר את המדינה לשפיות.
- ❖ מציאת מכנה משותף לפרויקט כלשהו שהקיבוץ ירים לטובת המדינה
- ❖ אקטיביות במאבק הפוליטי על עתידה של המדינה - שלום, בטחון, דמוקרטיה ליברלית ושמירה ועל החקלאות
- ❖ להשפיע במדינה ובפוליטיקה
- ❖ שמירה על מדינה דמוקרטית בה כל אזרחיה נהנים מביטחון אישי.

שינויים בדעות הפוליטיות

הלוח הבא מציג את עמדות המשיבים ביחס לשינוי בדעותיהם הפוליטיות.

לוח 19: האם השתנו דעותיך הפוליטיות כתוצאה מאירועי 7.10.23 (באחוזים)

השינוי בדעות הפוליטיות			
כן, הפכו יותר ימניות	כן, הפכו יותר שמאליות	לא, הן לא השתנו	סה"כ
23	10	68	100

ענו על השאלה 1838 מרואיינים

שני שלישים 68% מהמשיבים מציינים שדעותיהם הפוליטיות לא השתנו כתוצאה מאירועי ה-7.10. וכרבע, 23% מציינים שהן הפכו ליותר ימניות.

הבדלים בין משיבים שהתפנו בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לבין אלה שלא התפנו

יותר משיבים שהתפנו (29%) מאשר משיבים שלא התפנו (21%) ציינו שדעתם הפוליטית הפכה ליותר ימנית. דעתם של 63% מבין המפונים לעומת 69% מבין אלה שלא פנו לא השתנתה.

הבדלים בין המינים

לא נמצאו הבדלים בין המינים.

הבדלים בין קבוצות הגיל

נמצא שבקבוצת גילאי העבודה אחוז יותר של משיבים מציין שדעותיו הפכו ליותר ימניות פוליטית (33%) בהשוואה לקבוצת הגמלאים (14%). דעותיהם הפוליטיות של אחוז גדול יותר מבין הגמלאים מאשר מבין גילאי העבודה לא השתנו (74% לעומת 60% בהתאמה).

האם השתנו דעותיך הפוליטיות - השוואה בין קיבוצים במצב כלכלי שונה

לוח 20: השינוי בדעות הפוליטיות בעקבות אירועי 7.10.23 בין קיבוצים במצב כלכלי שונה (באחוזים)

הדעות הפוליטיות				מצב כלכלי ↓
הפכו יותר ימניות	הפכו יותר שמאליות	הן לא השתנו	סה"כ	
29	8	63	100	לא טוב
21	12	67	100	בינוני
23	8	69	100	טוב

ענו על שאלה זו 1827 משיבים

בקיבוצים חזקים כלכלית יותר משיבים (69%) מאשר בקיבוצים חלשים כלכלית (63%) מציינים שדעתם הפוליטית לא השתנתה. בקיבוצים החלשים כלכלית יש רבים יותר המציינים שדעותיהם הפכו יותר ימניות (29%) מאשר בקיבוצים החזקים כלכלית (23%). בקיבוצים הבינוניים כלכלית יש

אחוז גבוה יותר (12%) של משיבים שדעותיהם הפכו ליותר שמאליות מאשר בקיבוצים במצב כלכלי טוב (8%) ולקיבוצים במצב כלכלי לא טוב (8%).

הבדלים בין קיבוצים לפי מודל ההתפרנסות

לא נמצאו הבדלים בין משיבים מקיבוצים שיתופיים לבין אלה מהקיבוצים המתחדשים בדעותיהם הפוליטיות.

הלוח הבא מציג את עמדות המשיבים לגבי עזיבת הארץ.

הקטע הבא עוסק במחשבות על עזיבת הארץ אחר המלחמה ב-7.10.23

לוח 21: האם בדעתך לעזוב את הארץ (באחוזים)

כן	לא	מתלבט/ת	סה"כ
2	87	11	100 (1922)

ענו לשאלה זו 1922 משיבים

רוב המשיבים (87%) אינם מתכוונים לעזוב את הארץ. 2% חושבים לעזוב את הארץ ועוד 11% מתלבטים.

הבדלים בין משיבים שהתפנו בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לבין אלה שלא התפנו

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין משיבים שהתפנו לבין אלה שלא התפנו במחשבות על עזיבת הארץ בעקבות המלחמה.

אין הבדלים בין המינים

הבדלים בין קבוצות הגיל

שיעור גבוה יותר מהגמלאים מאשר מגילאי העבודה לא מתכנן לעזוב את הארץ (96% מהגמלאים לעומת 79% מגילאי העבודה). המצב דומה גם לגבי המתלבטים: 18% מגילאי העבודה מתלבטים לגבי העזיבה ורק 4% מבין הגמלאים.

מחשבות על עזיבת הארץ אחר המלחמה ב-7.10.23: השוואה בין משיבים

מקיבוצים במצב כלכלי שונה

בלוח הבא מוצגים הבדלים מובהקים בין משיבים מקיבוצים במצב כלכלי שונה לגבי המחשבה על עזיבת הארץ.

לוח 22: מחשבות על עזיבת הארץ אחרי המלחמה ב-7.10.23 – השוואה בין קיבוצים במצב כלכלי שונה (באחוזים)

מחשבות על עזיבת הארץ				מצב כלכלי ↓
כן	לא	מתלבט	סה"כ	
3	78	19	100	לא טוב
2	87	11	100	בינוני
1	91	8	100	טוב

ענו על השאלות כ-1900 משיבים

בקיבוצים החזקים כלכלית קיים אחוז גבוה יותר (91%) מאשר בקיבוצים שמצבם הכלכלי בינוני (87%) ומאשר בקיבוצים החלשים כלכלית (78%) שלא מתכוונים לעזוב את הארץ.

הבדלים לפי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים מקיבוצים המתנהלים במודל התפרנסות שונה.

הלוח הבא מציג את ההתפלגות של המשיבים לפי השינוי במצב המשפחתי שלהם בעקבות משבר 7.10.23.

לוח 23: שינוי במצב המשפחתי בעקבות משבר 7.10.2023 (באחוזים)

מספרים	אחוזים	חל שינוי המשפחתי
60	3.2	1. כן
1847	96.8	2. לא
1907	100.00	סה"כ

ענו על הסקר 1907 משיבים

שיעור קטן ממשיבי הסקר, 3.2% מציין שהסטאטוס המשפחתי שלהם השתנה בעקבות משבר 7.10.23. אצל מרבית המשיבים הסטאטוס המשפחתי לא השתנה.

בלוח הבא מוצג הקשר בין הסטאטוס המשפחתי לשינוי במצבו בעקבות המלחמה וניתן לראות מי היא הקבוצה שעברה את השינוי הגדול יותר.

לוח 24: קשר בין המצב המשפחתי לשינוי אחרי 7.10 (באחוזים)

בודדים	נשואים	חל שינוי במצב המשפחתי
4.9	2.5	1. כן
95.1	97.5	2. לא
100.00	100.00	סה"כ

ענו על השאלות כ-1904 משיבים

רבים יותר מבין הבודדים (4.9%) מאשר מבין הנשואים (2.5%) ציינו שהמצב המשפחתי שלהם השתנה אחרי המלחמה. ההבדל מובהק.

הבדלים בין משיבים שהתפנו בעקבות מלחמת ה-7.10.23 לבין אלה שלא התפנו

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין משיבים שפנו לבין אלה שלא פנו.

הבדלים בין קבוצות הגיל

3.8% מגילאי העבודה לעומת 2.3% מבין הגמלאים מציינים שמצבם המשפחתי השתנה בעקבות המלחמה.

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין המינים בשינוי במצב המשפחתי אחרי המלחמה.

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים בשינוי במצב המשפחתי לפי קיבוצים במצב כלכלי שונה.

לא נמצאו הבדלים בין המשיבים משני מודלים של התפרנסות בשינוי המצב המשפחתי שלהם.

סיכום קצר

רקע ומטרת הסקר

מטרתו של הסקר להציג תמונת מצב של החברה הקיבוצית כשנתיים וחצי לאחר אירועי ה-7.10.2023. הדו"ח מתבסס על מדגם מקרי של כ-1,900 משיבים, ומטרתו ל"צלם" את מצב הקיבוץ וחבריו על מנת להבין טוב יותר את התהליכים הקורים בו ואת האתגרים העומדים בפניו.

ממצאים מרכזיים

המצב הכלכלי והתעסוקתי מדורג כטוב על ידי חלק גדול מהמשיבים: חרף הטלטלה, המשק הקיבוצי מפגין יציבות כלכלית. 72% מחברי הקיבוצים חוו פגיעה מועטה בלבד במצבם הכלכלי האישי. 66% עובדים וכ-69% שמרו על מקום עבודתם המקורי. אחרי 7.10.23 תופעת פיטורי חברי קיבוץ עקב שירות מילואים ממושך נותרה שולית (לא קיימת לפי 82% מהמשיבים).

פגיעה בביטחון האישי והבריאותי: הביטחון האישי לגבי העתיד נפגע בצורה הרחבה ביותר (49% דיווחו על פגיעה) לצד פגיעה במצב הבריאותי האישי (40% מכלל המדגם דיווחו על כך).

שיפור בתדמית הציבורית של הקיבוץ ונאמנות למדינה: 39% מהמשיבים סבורים שיש שיפור בתדמית הקיבוץ בחברה הישראלית. הנאמנות למדינה נותרה איתנה – 87% מהמשיבים מצהירים באופן חד-משמעי כי אין בכוונתם לעזוב את הארץ.

מגמת תזוזה פוליטית ימينة: בעוד שדעותיהם של מרבית החברים לא השתנו (68%), קרוב לרבע מהמשיבים (23%) מעידים כי עמדותיהם הפכו לימניות יותר בעקבות המשבר.

הבדלים ברמת הפגיעות של הקבוצות שנבחנו

הסקר מדגיש כי הפגיעה בקבוצות האוכלוסייה השונות שנבחנו אינה אחידה:

אוכלוסיית המפונים (20% מהמדגם): קבוצה זו ספגה את הנזק הרב ביותר. 57% מהמפונים מדווחים על פגיעה בריאותית (לעומת 36% בקרב מי שלא פונו) והם חוו שיעורי שכול ופגיעה של מעגלים קרובים באחוזים גבוהים משמעותית.

קיבוצים במצב כלכלי לא טוב: המשיבים מקיבוצים אלו מדווחים על שיעורי פגיעה כלכלית אישית גבוהים (22% פגיעה רבה), פגיעה חריפה בביטחונם העתידי (63%) ובמצבם הבריאותי (52%), ומציגים את שיעור ההתלבטות הגבוה ביותר לגבי עזיבת הארץ (19%).

גילאי העבודה (21-65): בשונה מהגמלאים שהציגו יציבות לגבי מצבם לאור המלחמה, גילאי העבודה חוו זעזועים תעסוקתיים, פגיעה בביטחון האישי (61%), וחלקם בין המתלבטים לגבי הגירה (18%) גבוה יחסית.

המודל הקיבוצי (שיתופי מול מתחדש): הסקר מוכיח כי מודל ההתפרנסות של הקיבוץ כמעט ואינו משפיע על מדדי החוסן האישיים או הכלכליים של המשיבים. ההבדל המרכזי נמצא בתפיסת הקהילה: הקיבוצים השיתופיים מציגים ביטחון גבוה יותר ביציבות התעסוקתית של המילואימניקים ותפיסה חיובית יותר לגבי תדמית הקיבוץ בחברה הישראלית.